

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain voimassaoloaikaa jatkettavaksi yhdellä vuodel-la eli vuoden 1991 loppuun saakka. Samalla lakiin sisältyviä väliaikaisia lupien myöntämis-rajoituksia ehdotetaan jatkettaviksi vuoden 1990 loppuun.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan lain sovelta-misalaa muutettavaksi siten, että lakia ei sovel-lettaisi enää sellaiseen naudanlihantuotantoon, joka perustuu yksinomaan emolehmiin. Samal-la luvanvaraisille nautaeläimille ehdotetaan asetettavaksi kahdeksan kuukauden ikäraja. Lain rehuomavaraisuusvaatimusta ehdotetaan eräiltä osin väljennettäväksi. Sianlihan tuotan-non osalta porsastuotantoa helpotettaisiin.

Lakia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että kotieläinyrityksen laillinen tuotantolaajuus voidaan lainvoimaisesti vahvistaa muulloinkin kuin perustamis- tai laajentamislupaa haettaessa. Näin voitaisiin menetellä sekä yrityksen harjoittajan että tarvittaessa myös maatalous-piirin aloitteesta. Kaikille lupaa edellyttävälle

yhteisömuotoisille kotieläinyrityksille vahvis-tettaisiin laillinen tuotantolaajuus. Tällaisten yritysten asemaa omistussuhteiden muutosti-lanteissa kehitettäisiin samalla siten, että se vastaisi nykyistä enemmän luonnollisten henki-löiden vastaavia yrityksiä. Lisäksi vaatimusta, jonka mukaan yhtymien osakkaiden tulee asua maatilalla, ehdotetaan lievennettäväksi.

Myös rangaistussäännöksiä ehdotetaan muu-tettaviksi muun muassa antamalla maatilahalli-tukselle valta harkita vähäisten tai anteeksi annettavasta huomaamattomuudesta johtuneiden rikkomusten syytteeeseen ilmoittamista. Sama koskisi ehdotuksen mukaan sellaisia rikko-muksia, joiden on katsottava johtuneen laissa tarkoitettua lupaa tai oikeutta koskevasta epä-tietoisuudesta. Lakiin ehdotetaan lisäksi tehtä-väksi eräitä sen soveltamista ja sen noudatta-misen valvontaa koskevia lähinnä teknisluon-teisia muutoksia.

Lainmuutokset on tarkoitettu tulemaan voi-maan mahdollisimman pian niiden tultua hy-väksi tyiksi ja vahvistetuiksi.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Lainsäädännön kehitys

Toukokuun 15 päivänä 1975 tuli voimaan laki sika- ja kanataloustuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa (302/75), joka sisälsi ky-seisten yritysten perustamista ja laajentamista koskevan lupajärjestelmän. Sillä pyrittiin lähinnä estämään teollisuusmaisten tuotantoyksi-köiden syntyminen. Luvanvaraiseksi tulivat yli 300 sikapaikan, jolloin emakkopaikka vastasi kolmea sikapaikkaa, sekä yli 1 000 tuotanto-iässä olevan munivan kanan yritykset. Lupia

voitiin myöntää eräin poikkeuksin vain perhe-viljelmille. Lupaviranomaisena toimi maatilahallitus, kuitenkin niin, että yli 1 000 sikapai-kan ja 8 000 kanan yritysten luvat sekä mah-dolliset luvat muille kuin perhevilmille myönsi valtioneuvosto.

Vuonna 1976 muutettiin mainittua lakia niin, että valtioneuvostolle annettiin oikeus tuotantopoliittisista syistä rajoittaa ja koko-naan keskeyttääkin määrääjäksi uusien lupien myöntäminen.

Kanatalousyritysten luparajaa alennettiin vuonna 1977 500 kanaan. Lakiin vuonna 1978 otetun valtuutuksen nojalla tehtiin vuonna

1979 annetulla asetuksella (696/79) luvanvaraiseksi myös sellaisten lypsy- ja muiden nautakarjayritysten perustaminen ja laajentaminen, joissa oli yli 30 lypsylehmää tai yhteensä yli 120 nautaeläintä.

Vuonna 1979 säädettiin uusi laki, laki kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa (996/79), joka tuli voimaan seuraavan vuoden alusta. Laki koski yli 300 sikaa (yli 8-viikkoisia), 1 000 munivaa kanaa, 30 lypsylehmää tai 120 nautaeläintä käsittävien yritysten perustamista ja laajentamista. Sikoja laskettaessa katsottiin yhden emakon vastaavan viittä lihasikaa.

Vuoden 1982 alusta tuli voimaan edellisen lain korvannut samanniminen laki (1080/81). Siinä kuitenkin alennettiin luparaja sikatalousyritysten osalta 100 sikaan ja kanatalousyritysten osalta 500 kanaan. Lehmien osalta rajaksi tuli 20 lypsylehmää, johon raja oli jo vuoden 1981 puolivälissä lainmuutoksella alennettu. Muutoin nautakarjatalousyritysten luparaja säilyi 120 naudassa. Samalla saatettiin yli 30 000 teuraskananpoikaa kerralla kasvattavien yritysten aloittaminen ja laajentaminen lupaa edellyttäväksi. Lupien myöntäminen annettiin alle 200 sian ja alle 1000 kanan yritysten osalta maatalouspiirien tehtäväksi. Muutoin luvat myönsi edelleen maatilahallitus.

Valtioneuvostolla oli paitsi vuonna 1979 myös 1981 annetun ohjaamislain nojalla oikeus rajoittaa tuotanto- ja markkinointitilanteen vaatiessa maatilahallituksen lupien myöntämistä, mitä valtuutta käytettiinkin varsin laajasti. Vuonna 1983 annetulla lailla tuli mahdolliseksi myös vastaavasti rajoittaa maatalouspiirien lupien myöntämistä.

Vuonna 1981 säädettyä lakia muutettiin vuoden 1984 alussa voimaan tulleella lailla alentamalla huomattavasti luparajoja sekä rajoittamalla lain säännöksellä aloittamislupien myöntäminen koskemaan lähinnä vain yritysten sukupolvivaihdostilanteita. Maatalouspiirien lupa voitiin kuitenkin myöntää 20 lypsylehmän tai 60 nautaeläimen yrityksen perustamiseen ja laajentamiseen maatilalain mukaisella rakentamisavustusalueella. Lupa tarvittiin tämän jälkeen yli 25 sian, 100 kanan, 15 000 broilerikananpojan sekä 8 lehmän tai 30 nautaeläimen suuruisten yritysten aloittamiseen ja laajentamiseen.

Vuoden 1985 alusta tuli voimaan uusi kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annettu laki (1011/84), jossa luparajat säi-

lyivät muutoin entisellään, mutta nautaeläinten osalta raja laski 30:een. Lupien myöntämistä omistajavaihdostilanteissa helpotettiin jossain määrin. Lupien myöntäminen uusille yrityksille ja eräin poikkeuksin laajennuksiin rajoitettiin tapahtuvaksi vain valtioneuvoston vuosittain tekemien ohjailupäätösten mukaisesti.

Maidon kaksihintajärjestelmää koskevien lakien (569 ja 570/84) säätämisen johdosta muutettiin edellä mainittua lakia siten, ettei se enää vuoden 1984 jälkeen ole koskenut lypsylehmiä. Vuodesta 1987 alkaen laki ei myöskään ole koskenut emolehmien pitämistä. Tällöin saatettiin lain piiriin muutkin teurassiipikarjayritykset kuin broilerikasvattamot. Näiden osalta lupaa edellytetään yli 100 teuraseläimen suuruisilta kasvattamoilta.

Vuonna 1988 annetulla lainmuutoksella siirrettiin ratkaisuvuolta kaikissa kotieläinlupapäätöksissä maatalouspiireille. Poikkeuksen muodostavat kuitenkin lain 2 §:n 3 momentissa tarkoitetut jalostus-, koe-, opetus- ja siitoseläinyritysten luvat sekä lain 13 §:ssä tarkoitetut lupien peruutukset, jotka ratkaisee edelleen maatilahallitus.

1.2. Voimassa olevat säännökset lupien myöntämisestä

Kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetussa laissa on säädetty niistä edellytyksistä, joilla kotieläinyritystä saadaan ryhtyä harjoittamaan. Laissa on säädetty korajat, joita suurempien yritysten perustamiseen tai laajentamiseen on saatava maatalouspiirin lupa. Lain 5 §:n 1 momentin mukaan lupa kotieläinyrityksen harjoittamiseen ei saa kuitenkaan myöntää ennen 1 päivää tammiukuuta 1990 kuin lähinnä sukupolvivaihdostapauksissa yrityksen jatkamiseen enintään entisessä laajuudessa.

Sukupolvivaihdostapausten lisäksi saadaan lupa lain 5 §:n 2 momentin mukaan myöntää enintään 60 nautaeläintä käsittävän yrityksen perustamiseen tai laajentamiseen maatilalain mukaisella rakentamisavustusalueella. Sanotun momentin mukaan erityisistä syistä voidaan yritystoiminnan harjoittajan vaihdoksissa lupa koko maassa myöntää maatilalla laillisesti harjoitetun yrityksen jatkamiseen enintään entisessä laajuudessa muissakin kuin sukupolvivaihdostapauksissa.

Siitä, milloin lupa nautakarja-, sika- tai siipikarjatalousyrityksen perustamiseen tai laajentamiseen voidaan myöntää ennen 1 päivää tammikuuta 1990 muissa kuin edellä tarkoitetuissa tapauksissa, päättää lain 5 §:n 3 momentin nojalla valtioneuvosto vuosittain tammi-kuun loppuun mennessä. Valtioneuvoston tulee tällöin ottaa huomioon kotieläintuotannon kehitys ja vallitseva markkinatilanne. Valtioneuvosto voi samalla määrätä, että lupia voidaan myöntää tietyn yhteismäärän puitteissa.

Valtioneuvosto määrää lain 5 §:n 3 momentin mukaan myös perusteet, joiden mukaan tuottajalle voidaan myöntää lupa tuotantosuunnan vaihtamiseen. Lupa tuotantosuunnan vaihtamiseen voidaan myöntää kokonaan tai osittain. Kyseisen luvan myöntää maatalouspiiri. Valtioneuvosto voi kuitenkin määrätä, että sen erikseen määräämissä tapauksissa kyseisen luvan myöntää maatilahallitus.

Lain 2 §:n 1 momentin mukaan kotieläinyrityksen harjoittamiseen ja laajentamiseen tarvitaan maatalouspiirin lupa silloin, kun yrityksen eläinmäärä käsittää toimenpiteen jälkeen

— yli 30 muuta nautaeläintä kuin lypsy- tai emolehmää

— yli 25 sikaa, jolloin alle 12- viikkoisia porsaita ei oteta huomioon ja jolloin emakon katsotaan vastaavan 5 sikaa

— yli 100 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa

— yli 100 yhdellä kerralla pidettävää teuras-kananpoikaa tai teuraaksi kasvatettavaa muuta siipikarjaeläintä.

Lupa voidaan lain 3 §:n mukaan myöntää vain yksityiselle viljelijälle ja yksityisten viljelijöiden perustamalle kotieläinyritystä harjoittavalle yhtymälle. Jos yksityinen viljelijä on osakkaana sanotunlaisessa yhtymässä, katsotaan osuus yhtymässä hänen tuotantoonsa kuuluvaksi. Yhtymän tuotannon laajuuteen katsotaan taas kuuluvan myös osakkaiden erikseen pitämien eläinten määrä. Lupa voidaan myöntää yksityiselle ja yhtymälle vain yhden yrityksen pitämiseen.

Edellytyksenä luvan myöntämiseen yhtymälle on, että yritystä hoidetaan pääasiassa osakkaiden ja heidän perheidensä työllä ja että kukin osakas asuu yrityksen toimipaikalla tai sen läheisyydessä hallitsemallaan maatilalla ja harjoittaa sillä pääasiassa omalla ja perheensä työllä maatilataloutta. Kyseisiltä maatiloilta tu-

lee myös saada laissa muiltakin edellytetty osa yrityksen rehuntarpeesta.

Yhtymän osakkaille lain 4 §:n 4 momentissa säädettyä asumisvaatimusta on kuitenkin lain 6 §:n 2 momentissa lievennetty siten, että yhtymän osakkaan katsotaan täyttävän maatilalla asumista tarkoittavan vaatimuksen myös silloin, kun hän asuu maatilan välittömässä läheisyydessä.

Lain 2 §:n 2 momentin mukaan lupaa ei saa myöntää sellaisen nautakarja-, sika- tai kanatalousyrityksen harjoittamista varten, jossa on enemmän kuin 120 nautaeläintä tai enemmän kuin 400 yli 12-viikkoista sikaa taikka enemmän kuin 4 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa.

Mainitun kiellon sekä tilakokoa ja työn käyttöä sekä rehunsantia koskevien vaatimusten estämättä voi maatalouspiiri lain 4 §:n 5 momentin nojalla myöntää luvan, jollei erityisistä syistä muuta johdu, maatilalla laillisesti harjoitetun yrityksen jatkamiseen entisessä laajuudessa yritystoiminnan harjoittajan vaihduttua. Tilakokoa ja työn käyttöä koskevasta vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa vain silloin, kun kysymys on sukupolvenvaihdoksesta.

1.3. Lupien nykytilanne

Maatilahallituksen syksyllä 1988 suorittaman selvityksen mukaan sikatalousyrityksiä (yli 25 sikaa), jolle on kotieläintuotannon ohjaamislakien voimassa ollessa myönnetty perustamislupa, on toiminnassa 2 703. Lisäksi sanottujen lakien mukaisia lupahakemuksia käsiteltäessä on 1 246 sikatalousyrityksen kohdalla todettu ratkaisua tehtäessä muutoin tietynsuuruinen oikeus tuotannon harjoittamiseen. Muita luvanvaraista kokoa edustavia sikatalousyrityksiä on toiminnassa 4 573. Vastaavasti kanatalousyrityksiä (yli 100 kanaa) on 2 042, 316 ja 3 661 sekä nautakarjatalousyrityksiä (yli 30 nautaa) 724, 502 ja 1 789. Lisäksi 405 kanatalousyrityksen kohdalla on kananmunien lisähintajärjestelmän täytäntöönpanon yhteydessä vahvistetun tuotantokiintiön perusteena pidetty tietynsuuruista laillista tuotanto-laajuutta. Seuraavasta taulukosta ilmenevät kyseiset tiedot tarkemmin alueittain:

Maatalous- piiri	Yli 25 sian sikatalousyritykset				Yli 30 naudan nautakarjayritykset				Yli 100 kanan kanatalous- yritykset				
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	2 a	3	4
	kpl				kpl				kpl				
Helsinki	104	70	123	297	31	49	68	148	53	26	0	134	213
Helsinki r.	22	4	42	68	0	9	30	39	12	1	0	74	87
Turku	606	52	1 096	1 754	26	10	52	88	804	52	128	1 338	2 322
Pori	353	25	880	1 258	15	5	75	95	199	25	78	550	852
Hämeenlinna	307	99	371	777	51	28	144	223	234	57	17	458	766
Kouvola	198	72	224	494	36	67	115	218	34	9	0	109	152
Mikkeli	74	38	97	209	20	8	111	139	28	8	4	50	90
Tampere	96	59	184	339	33	18	104	155	47	2	14	142	205
Seinäjoki	411	647	564	1 622	64	103	189	356	217	69	12	421	719
Vaasa	135	55	553	743	13	3	69	85	308	60	139	157	664
Ylivieska	95	25	103	223	100	76	230	406	6	1	0	22	29
Jyväskylä	123	5	109	237	44	7	112	163	37	1	1	65	104
Kuopio	39	38	84	161	26	31	117	174	20	2	0	60	82
Joensuu	47	33	61	141	59	49	110	218	22	0	2	34	58
Kajaani	13	7	9	29	36	18	31	85	2	2	5	9	18
Oulu	65	14	64	143	103	11	188	302	17	0	2	37	56
Rovaniemi ...	6	1	8	15	41	4	26	71	0	0	2	0	2
Kemi	9	2	1	12	26	6	18	50	2	1	1	1	5
Yhteensä	2 703	1 246	4 573	8 522	724	502	1 789	3 015	2 042	316	405	3 661	6 424

SELITYKSET

1 = toimivia yrityksiä, joilla on lain mukainen kotieläinlupa

2 = toimivia yrityksiä, joilla lain mukaisen päätöksen perusteella todettu oikeus pitää eläimiä

2a = toimivia kanalayrityksiä, joilla tuotantokiintiön perusteena on ollut oikeus pitää tietty määrä eläimiä

3 = toimivia yrityksiä, joilla ei ole erillisellä päätöksellä todettu lupaa tai oikeutta

4 = yrityksiä yhteensä

Maatilarekisterin mukaan on luvanvaraista kokoa olevia sikatalousyrityksiä vuoden 1986 lopussa ollut 6 936 ja kanatalousyrityksiä 5 810.

Yhteisömuotoisia sikatalousyrityksiä arvioidaan nykyisin olevan noin 30 ja kananmunatuotantoyrityksiä noin 15.

Lain rikkomista koskevissa asioissa on syyttäväviranomaisille lähetetty vuosina 1987—1988 198 tutkintapyyntöä. Näistä on tähän mennessä 88 johtanut syytetoimiin ja 40 tapauksessa syyttäväviranomaiset ovat tehneet syyttämättäjäätämispäätöksen. Alioikeudet ovat vuosina 1987 ja 1988 antaneet langettavia tuomioita 80 tapauksessa.

2. Esityksen tavoitteet

Kotieläinlupajärjestelmän käyttöönoton keskeisenä tavoitteena oli kehittää ja ohjata nautakarja-, sika- ja kanatalousyritysten kokoa ja määrää tuotanto- ja markkinointitilanteen huomioon ottavalla tavalla sekä siten, että tuotanto perustuisi perheviljelmätyyppiseen maatilatalouteen. Esityksen mukaan järjestelmää jatkettaisiin edelleen vuonna 1991. Samalla järjestelmään tehtäisiin eräitä muutoksia, joiden tarkoituksena on lähinnä selkeyttää ja joustavoittaa hallintoa sekä lieventää lain nautakarja-, sikatalous- ja rehuomavaraisuussäännöksiä eräiltä osin. Lain 5 §:ään sisältyviä lupien myöntämisen väliaikaisia rajoituksia tulisi jatkaa yhdellä vuodella eli vuoden 1990 loppuun saakka.

Lypsylehmien lukumäärän väheneminen on johtanut naudanlihan tuotannon jatkuvaan alenemiseen. Vuonna 1987 oli naudanlihan kotimaiseen tuotantoon perustuva ylijäämä 18 miljoonaa kiloa ja vuonna 1988 enää 7,5 miljoonaa kiloa. Kuluvana vuonna vastaava ylijäämäarvio on maatalouden markkinakatsausryhmän arvion mukaan enintään 3 miljoonaa kiloa. Tuotannon voimakkaan alenemisen vuoksi naudanlihan tuotantoa on pyritty lisäämään muun muassa nostamalla naudanlihasta maksettavaa tuotantopalkkiota 14 päivänä huhtikuuta 1988 annetulla valtioneuvoston

päätöksellä (332/88) painavimpiin painoluokkiin kuuluvien eläinten osalta. Lisäksi itseuudistuvaa naudanlihantuotantoa pyritään tehostetusti edistämään maksamalla viljelijöille sopimuksen perusteella emolehmpalkkiota 9 päivänä helmikuuta 1989 annetun valtioneuvoston päätöksen (125/89) nojalla.

Emolehmiin perustuvan naudanlihantuotannon pitäminen kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain mukaisen lupajärjestelmän piirissä ei ole enää nykyisessä tuotantotilanteessa tarpeellista. Kyseinen tuotanto tulisikin jättää kokonaan lain soveltamisalan ulkopuolelle silloin, kun se perustuu yksinomaan emolehmiin eikä tilalle siten osteta vasikoita kasvatettavaksi yrityksen ulkopuolelta.

Nautakarjatalousyrityksen luparaja on voimassa olevan lain mukaan 30 nautaeläintä. Nautaeläimille ei ole asetettu ikärajaa, vaan niihin luetaan periaatteessa kaikki yrityksessä olevat nautaeläimet lukuun ottamatta lypsy- tai emolehmiä. Sanotut lehmät otetaan kuitenkin huomioon luvanvaraisen yrityksen rehuomavaruutta laskettaessa.

Pyrkimykset lihanautojen teuraspainon nostamiseen ovat johtaneet niiden kasvatusaikojen pitenemiseen. Kasvatusaikojen piteneminen aiheuttaa sen, että yritykset joutuvat vähentämään vuosittain kasvatukseen otettavien eläinten määrää, jotteivät ne ylittäisi lain tai luvan sallimaa nautaeläinten enimmäismäärää. Kyseisissä yrityksissä voitaisiin kuitenkin useimmissa tapauksissa pitää yli yksivuotisia eläimiä ja vasikoita ilman lisäinvestointeja, jolloin tuotantoa voitaisiin harjoittaa taloudellisemmassa laajuudessa. Lakia ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi siten, että enintään kahdeksan kuukauden ikäistä vasikkaa ei otettaisi huomioon laskettaessa nautakarjatalousyrityksen eläinten lukumäärää tai arvioitaessa yrityksen luvanvaraisuutta. Tällaisia eläimiä ei otettaisi huomioon myöskään laissa tarkoitettuja rehuomavaraisuusvaatimuksia laskettaessa. Sama koskisi emolehmiä. Rehuomavaraisuusvaatimusten väljentämisellä pyritään etupäässä vähentämään tilakohtaista tarvetta pellon rai-vaukseen.

Sianlihan tuotantoon valtioneuvoston päätösten nojalla vuosina 1986—88 myönnetty luvat ovat aiheuttaneet tilapäistä pulaa porsasmarkkinoilla, koska uusien lupien myöntäminen lisää nopeasti porsaiden kysyntää. Sikalupia tullaan 26 päivänä tammikuuta 1989 ane-

tun valtioneuvoston päätöksen (80/89) nojalla myöntämään myös vuonna 1989. Kysynnän ja tarjonnan tasapainottamiseksi tilojen porsastuotantoa tulisi tämän vuoksi edistää myöntämällä lupia nimenomaan emakoiden pitämiseen rajoitetussa laajuudessa. Lakia ehdotetaan tämän vuoksi muutettavaksi siten, että lupien väliaikaisten myöntämisrajoitusten estämättä lupia voitaisiin myöntää nykyisten poikkeusten lisäksi myös enintään 20 emakon pitämiseen, edellyttäen, ettei tilalla harjoiteta muuta kotieläintuotantoa kotitarvetta laajemmin. Emakoiden lisäksi yrityksessä saisi kuitenkin olla muita luvanvaraisia sikoja siten, että yhtä tilalla pidettävää emakkoa kohden saataisiin pitää yksi yli kahdentoista viikon ikäinen sika. Muita sikoja kuin emakoita joudutaan pitämään tilalla uusien emakoiden kasvatusta varten ja siksi, että kaikki porsaat eivät täyty välityseläimille asetettavia vaatimuksia.

Kotieläinyrityksen laillinen tuotantolaajuus on voitu todeta perustamis- ja laajentamislupahakemusta käsiteltäessä. Kanatalousyritysten kohdalla on siihen jouduttu myös usein ottamaan kantaa kananmunien lisähinnasta annettujen valtioneuvoston päätösten (346/85 ja 1034/87) mukaista tuotantokiintiötä vahvistettaessa. Laillisen laajuuden määrittämiseen on käytetty pääasiallisina tietolähteinä verotustietoja, vuosilomahakemuksia, erilaisia maataloustukihakemuksia ja rakennusvalvonta-asia-kirjoja.

On runsaasti vanhoja yrityksiä, jotka toimivat tarvitsematta lupaa. Lupa-asioita käsiteltäessä on ilmennyt, että vanhempia verotustietoja ja muutakin tarvittavaa aineistoa ei aina ole saatavissa. Tämä on ollut ongelmallista ja aiheuttanut epätietoisuutta yrityksen laillisesta tuotantolaajuudesta etenkin sellaisten viljelijöiden kohdalla, jotka ovat aloittaneet yrityksensä toiminnan ennen ensimmäisen kotieläintuotannon ohjaamista koskevan lain voimaantuloa 15 päivänä toukokuuta 1975. Vastaavasti on luparajojen tiukennuttua saattanut kyseinen laajuus jäädä epäselväksi.

Milloin yrittäjä on ennen luvan edellyttämistä tai luparajan alentamista tehnyt merkittäviä taloudellisia uhrauksia yrityksen aloittamiseksi tai laajentamiseksi aikaisemmassa ei-luvanvaraisessa laajuudessa tai sanotussa tarkoituksessa sitovasti velvoittautunut sellaisten tekemiseen eikä ole sitten ehtinyt asianomaiseen ajankohtaan mennessä ottaa suunniteltua eläinmäärää, on lupa tullut yleensä lainmuutoksiin

sisältyneiden siirtymäsäännösten mukaan haakea, mutta se on ollut myönnettävä. Useissa tapauksissa on lupa jäänyt tällöin kuitenkin eriyistä hakematta. Monasti tähän kuten myös muihin kyseisen lupalainsäädännön rikkomuksiin on ollut syynä tietämättömyys, mihin osataan on ollut vaikuttamassa ilmeisen riittämättömän tiedottaminen taajaan tapahtuneista lainsäädännön muutoksista. On myös huomattava, että ensimmäinen kotieläintuotannon ohjaamista koskeva laki ei sisältänyt siirtymäsäännöksiä, mikä on haitannut lain täytäntöönpanoa.

Jotta voitaisiin hyödyntää vielä käytettävissä olevat tiedot ja niiden avulla todeta tarpeellisista osin lailliset eläinmäärät, maatilahallitus on vuonna 1988 käynnistänyt erityisen selvitystyön. Maatalouspiirit selvittävät siinä yhdessä maatalouslautakuntien kanssa sellaisten kotieläinyritysten laillisen laajuuden, joille tähän mennessä ei ole myönnetty perustamislupaa tai joiden osalta ei ole muutoin todettu kyseistä laajuutta.

Koska useiden sika-, kana- ja nautakarjatalousyritysten kohdalla vallitsee niin asianomaisilla viljelijöillä kuin viranomaisillakin epätoisuutta yritysten laillisesta laajuudesta, tulisi luvanvaraista kokoa olevien asianomaisten yritysten kyseinen laajuus selvittää ja tarvittaessa vahvistaa. Jotta yrityksen laillinen laajuus voitaisiin lainvoimaisesti vahvistaa muutoinkin kuin perustamis- tai laajentamislupaa haettaessa, ehdotetaan lakiin tehtäväksi tarpeelliset muutokset.

Ennen 15 päivää toukokuuta 1975 aloittaneiden yhtiö- ja muiden yhteisömuotoisten sika- ja kanatalousyritysten asema on poikennut luonnollisten henkilöiden omistamista vastaavista yrityksistä sikäli, että yritys on tosiasiallisesti voitu siirtää yhtiöosuuksia luovuttamalla uusiin käsiin ilman lupaa. Tämän vuoksi tulisi kaikkien luvanvaraista kokoa olevien kotieläintuotantoa harjoittavien osakeyhtiöiden, kommandiittiyhtiöiden, avointen yhtiöiden ja osuuskuntien laillinen tuotantolaajuus selvittää ja lainvoimaisesti vahvistaa sekä saattaa kyseisten yhteisöjen asema vähitellen vastaamaan luonnollisten henkilöiden perheviljelmäyritysten asemaa omistajanvaihdoilanteissa.

Edellä tarkoitetut muutokset edellyttävät myös tietojen saannin varmistamista yritysten laillisen laajuuden selvittämistä varten. Tässä tarkoituksessa tulisi maataloussihteereille ja maatalouslautakunnan puheenjohtajille antaa

maatalouspiirien ja maatilahallituksen edustajien ohella oikeudet tarkastaa asianomaiset tuotantolaitokset. Niin ikään tulisi mahdollistaa uhkasakon asettaminen tarvittavien tietojen saamiseksi.

Voimassa olevassa laissa on asumista koskevaksi vähimmäisedellytykseksi yhtymän osakkaiden osalta säädetty, että osakkaan on asuttava maatilaa välittömässä läheisyydessä. Käytännössä tämä on saattanut johtaa epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin sikäli, että lupaa kotieläinyrityksen harjoittamiseen tai laajentamiseen yhtymälle ei ole voitu myöntää, koska mainittu edellytys ei jonkun osakkaan kohdalla ole täyttynyt. Tarkoituksena onkin lainmuutoksella lieventää yhtymän osakkaita koskevaa asumisvaatimusta.

Maatilahallitus on joutunut ilmoittamaan syyteharkintaan paljon sellaisiakin lieviä tapauksia, joissa syyttäjä on jättänyt syytteen nostamatta tai tuomioistuimet eräin paikoin rangaistukseen tuomitsematta. Toisaalta lainsäädännön osittainen tulkinnanvaraisuus yhdessä puutteellisen tiedottamisen kanssa on aiheuttanut paljon tahattomia rikkomuksia. Maatilahallitukselle tulisikin lainmuutoksella antaa kohtuulliset valtuudet harkita rikkomusten syytteeseen ilmoittamista.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain tavoitteena on ohjata tuotantoa siten, että maatalouden ylituotannosta aiheutuvia vientikustannuksia voitaisiin vähentää.

Emolehmiin perustuvan nautanlihantuotannon vapauttaminen ei aiheuttaisi sanottavia valtionaloudellisia vaikutuksia. Sama koskee luvanvaraisille nautaeläimille asetettavan kahdeksan kuukauden ikärajan säätämistä samoin kuin myös lupien myöntämistarjoitusten väljentämistä porastuotannon osalta.

Lain soveltaminen olisi edelleen maatilahallituksen ja maatalouspiirien tehtävänä. Tähän asti maataloussihteerit ja maatalouslautakuntien puheenjohtajat ovat antaneet lupa-asioista lausuntoja. Heitä tultaisiin vastedes käyttämään säännönmukaisesti apuna myös valvonnassa.

Luvanvaraisten yritysten laillisen tuotantolaajuuden selvittäminen ja tarvittaessa vahvis-

taminen työllistää huomattavasti maatalous-sihteeireitä ja maatalouslautakuntien puheenjohtajia sekä maatalouspiirejä. Työ on tarkoitettu suorittaa vähitellen siten, ettei se aiheuta lisäresurssien tarvetta.

Lupien peruuttamisen käsittelyn siirtäminen maatalouspiireille ei myöskään aiheuta lisäkustannuksia tai muutoin sanottavia lisäkustannuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Yleisperustelujen mukaisesti pykälän 2 momentissa ehdotetaan lain soveltamisalan ulkopuolelle rajattavaksi kokonaan sellainen nautanlihantuotanto, joka perustuu yksinomaan emolehmiin. Yritykseen ei voitaisi tällöin ostaa kasvatettavaksi vasikoita yrityksen ulkopuolelta.

Voimassa olevan lain säännökset emon- ja lypsylehmien asemasta lakia sovellettaessa ehdotetaan siirrettäväksi pykälän uuteen 3 momenttiin sekä muutettavaksi ehdotettuun 2 §:n 1 momentin 1 kohtaan.

Pykälän 2 momenttiin ehdotettuihin muutoksiin liittyen pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännökset siitä, mitä eläimiä lain 4 §:ssä tarkoitettua rehuomavaraisuusvaatimusta laskettaessa olisi otettava huomioon. Huomioon olisi tällöin otettava kaikki yrityksessä harjoitettu sika- ja siipikarjalous sekä nautaeläimistä lypsylehmät ja yli kahdeksan kuukauden ikäiset muut nautaeläimet kuin emolehvät. Emolehvät ja enintään kahdeksan kuukauden ikäiset naudat jäisivät siten muutoksen jälkeen lain soveltamisalan ulkopuolelle.

2 §. Luvanvaraisen nautaeläimen ikäraajaksi ehdotetaan pykälän 1 momentin 1 kohdassa asetettavaksi yleisperusteluissa mainituista syistä kahdeksan kuukautta. Samalla lain soveltamisalan ulkopuolelle ehdotetaan voimassa olevan lain tavoin rajattavaksi yrityksessä olevat lypsy- ja emolehvät, ottaen kuitenkin huomioon sen, mitä lypsylehmien osalta on 1 §:n 3 momentissa ehdotettu säädettäväksi.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi 1 momentin 1 kohdassa ehdotettuja muutoksia vastaava täsmennys.

3 §. Voimassa olevan lain 3 §:n 3 momentin mukaan lupa voidaan myöntää yksityiselle ja

yhtymälle vain yhden yrityksen pitämiseen. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi selventävä säännös, jonka mukaan maatilalla ei saa luvata aloittaa tai laajentaa toista kotieläinyritystä niin, että tuotannon laajuus yhteen laskettuna tilalla ennestään olleen yrityksen laillisen laajuuden kanssa edellyttäisi kotieläinlupaa. Momentissa ehdotetaan myös todettavaksi, että yritys voi käsittää yhden tai useampia tuotantosuuntia.

Edellä olevaan liittyen pykälään ehdotetaan otettavaksi uudeksi 4 momentiksi maatilän määritelmä. Maatilalla tarkoitetaan sen mukaan yhden tai useamman tilan, tilanosan tai alueen muodostamaa peltoa ja kotieläinrakennuksen tai -rakennuksia käsittävää maatilataloudellista kokonaisuutta, jota hallitsee yksityinen viljelijä taikka yhdessä tai sen eri osilta puoliset taikka yhdessä tai sen eri osilta vanhemmat ja lapset taikka yhteiseen lukuun muut henkilöt taikka yhteisö.

Maatilän ja sen osien hallinta voi olla omistukseen tai vuokrasopimukseen taikka muuhun käyttöoikeuteen perustuvaa. Jotta maatiloja voitaisiin pitää erillisinä, tulee niillä olla omat tuotantorakennukset ja peltoa. Vaikka puoliset tai edellä mainitut lähisukulaiset harjoittavat taloudellisen kokonaisuuden muodostavalla yksiköllä kotieläinyrityksiä, katsotaan yritysten olevan kyseessä olevan säännöksen mukaan erillisistä tuotantorakennuksista ja pelloistakin huolimatta samalla maatilalla. Sen sijaan sisarusten tai toisilleen kaukaisempaa sukua olevien yksiköt katsottaisiin eri maatiiloiksi, jollei niitä selvästi hoideta yhteiseen lukuun.

4 §. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi 2 §:n 1 momentin 1 kohtaan ehdotettuja muutoksia vastaavasti.

Voimassa olevan pykälän 5 momentin mukaan voi maatalouspiiri lain 4 §:n 1 momentis-

sa säädettyjen tilakokoa ja työn käyttöä sekä 1, 2 ja 3 momentissa mainittujen rehunsaantia koskevien vaatimusten ja lain 2 §:n 2 momentissa mainitun enimmäiskokorajan estämättä myöntää luvan, jolle erityisistä syistä muuta johdu, maatilalla laillisesti harjoitetun yrityksen jatkamiseen entisessä laajuudessa yritystoiminnan harjoittajan vaihduttua. Tilakokoa ja työn käyttöä koskevasta vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa vain, kun kysymys on sukupolvenvaihdoksesta.

Pykälän 5 momentissa säädettyjä perusteita luvan myöntämiseksi ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että tilan peltoalan vähäisyys tai merkittävä väheneminen nimenomaan mainitaan syynä olla myöntämättä lupaa jatkajalle ainakaan täysin entisessä tuotantolaajuudessa. Momenttia ehdotetaan samalla muutettavaksi niin, että entisen laajuuden sijasta kysymys olisi vakiintuneesta tuotantolaajuudesta ja että pykälän soveltamisen piiriin tulisivat paitsi sukupolvenvaihdokseen perustuvat luovutukset rintaperillisille myös siihen verrattavat luovutukset ulkopuolisille.

4 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 a §. Sen mukaan olisi sellaisella kotieläinyrityksen harjoittajalla, jolle ei ole myönnetty lupaa tai lupa-asiaassa annetussa päätöksessä todettu asianmukaista oikeutta, mahdollisuus hakemuksesta saada maatalouspiiriltä ratkaisu siitä, missä laajuudessa yritystä saadaan laillisesti harjoittaa. Jollei sanottua laajuutta voitaisi luotettavasti määrittellä verotusta, maatalouslomitusta tai kirjanpitoa koskevien asiakirjojen taikka muiden saatavissa olevien selvitysten ja tietojen perusteella, maatalouspiiriin tulisi voida vahvistaa kyseinen laajuus yrityksen olosuhteet huomioon ottaen kohtuulliseksi arvioimansa mukaisesti. Tällöin kiinnitettäisiin erityisesti huomiota tilan rakennuskantaan ja sen varusteisiin, joiden perusteella voidaan osaltaan arvioida vakiintunutta laillista tuotantolaajuutta.

Lisäksi maatalouspiirille ehdotetaan mahdollisuutta tarvittaessa myös omasta aloitteesta ja asianosaista kuultuaan vahvistaa yrityksen laillinen laajuus. Maatalouspiiriin olisi kuitenkin vahvistettava jokaiselle osakeyhtiölle, kommandiittiyhtiölle, avoimelle yhtiölle ja osuuskunnalle sanottu laajuus.

4 b §. Lakiin ehdotetaan yleisperustelujen mukaisesti lisättäväksi yhteisömuotoisia kotieläinyrityksiä koskeva uusi 4 b §. Milloin laillisen laajuuden vahvistamisen jälkeen yli puolet

osakeyhtiön osakkeista muun saannon kuin perinnön tai testamentin vuoksi on vaihtanut omistajaa taikka milloin yli puolet kommandiittiyhtiön tai avoimen yhtiön yhtiömiehistä tai osuuskunnan jäsenistä on vaihtunut, olisi kotieläinyrityksen jatkamisen edellytyksenä pykälän mukaan, että maatalouspiiri myöntää siihen yrityksen hakemuksesta luvan.

Sanotun luvan myöntämisen edellytykseksi ehdotetaan pykälän 2 momentissa säädettäväksi lain 4 §:n 4 momentin yhtymiä koskevan säännöksen suuntaisesti, että yritystä hoidetaan pääasiassa osakkaina, yhtiömiehinä tai jäseninä olevien luonnollisten henkilöiden tai heidän perheenjäsentensä työllä. Lisäksi tulisi ainakin yhden työhön yrityksessä osallistuvan osakkaan, yhtiömiehen tai jäsenen asua yrityksen sijaintipaikalla tai sen läheisyydessä. Hänen tulisi myös omistaa yksin tai yhdessä perheenjäsentensä ja muiden edellä tarkoitettuihin tavoin asuvien ja yrityksen hoitoon osallistuvien kanssa vähintään kolmannes osakeyhtiön osakkeista taikka vastaavasti edustaa yksin tai yhdessä edellä tarkoitettujen henkilöiden kanssa vähintään kolmannesta henkilöyhtiön osuuksien tai osuuskunnan jäsenten määrästä.

Lisäksi pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että yhteisön purkauduttua yrityksen jatkamisen edellytyksenä on, että uusi yrittäjä saa luvan. Lupa voidaan kuitenkin myöntää entisen osakkaan toimesta perustettavalle jatkavalle yritykselle soveltuvin osin pykälän 2 momentissa mainitun edellytyksin. Muun jatkajan kysymyksessä ollessa luvan myöntämisen edellytykset määräytyvät lain yleisten lupasäännösten mukaisesti.

5 §. Voimassa olevan lain 5 §:n 1 momentissa säädettyjä lupien väliaikaisia myöntämisaikajaksia ehdotetaan yleisperustelujen mukaisesti jatkettavaksi yhdellä vuodella eli vuoden 1990 loppuun. Muilta osin pykälän 1 momenttiin ei ehdoteta sisällöllisiä muutoksia, joten säännöksen perusteella lupia voitaisiin edelleen myöntää vain lähinnä sukupolven- ja eräissä muissa omistajanvaihdostapauksissa tuotannon jatkamiseen enintään entisessä laajuudessa.

Pykälän nykyisessä 2 momentissa on säädetty eräistä poikkeuksista 1 momentissa mainittuihin luvan myöntämisaikajaksuihin. Yleisperusteluissa mainituista syistä säännöstä, joka samalla siirtyisi 3 momentiksi, ehdotetaan täydennettäväksi siten, että nykyisten poik-

keusten lisäksi lupa voitaisiin muutoksen jälkeen myöntää myös sellaisen sikatalousyrityksen harjoittamiseen tai laajentamiseen, jossa tulee olemaan enintään 20 emakkoa ja samalla enintään yksi yli kahdenoista viikon ikäinen muu sika emakkoa kohden. Edellytyksenä olisi lisäksi, ettei tilalla harjoiteta muuta voimassa olevassa laissa tarkoitettua kotieläintuotantoa kotitarvetta laajemmin. Nautakarjatalousyritysten osalta säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi 2 §:n 1 momentin 1 kohtaan ehdotettua muutosta vastaavasti.

Pykälän nykyisen 3 momentin mukaan valtioneuvosto voi vuosittain tammikuun loppuun mennessä päättää siitä, missä muissa kuin 1 ja 2 momentissa mainituissa tapauksissa lupa yrityksen perustamiseen tai laajentamiseen voidaan myöntää ennen 1 päivää tammikuuta 1990. Momenttiin ehdotetaan tehtäväksi pykälän 1 momenttiin ehdotettua lupien myöntämisrajoitusten voimassaoloajan jatkamista vastaava muutos.

6 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan yleisperustelujen mukaisesti muutettavaksi siten, että 4 §:n 4 momentissa säädetyn asumista koskevan vaatimuksen katsotaan yhtymän osalta täyttyvän silloin, kun ainakin joku yhtymän osakkaista asuu yrityksen toimipaikalla tai maatilansa välittömässä läheisyydessä. Muiden osakkaiden tulee kuitenkin asua niin lähellä yritystä, että he voivat osallistua työhön yrityksessä. Asumista koskevan vaatimuksen katsotaan edelleenkin täyttyvän, vaikka osakas olisi tilapäisesti poissa asuinpaikaltaan.

8 §. Maatalouslautakunnalla ei ole aikaisemmin ollut oikeutta ilman maatalouspiirin tai maatilahallituksen erillistä valtuutusta tuotantolaitosten tarkastamiseen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että siinä säädetään maataloussihteerin ja maatalouslautakunnan puheenjohtajan oikeudesta tuotantolaitosten tarkastamiseen.

Valvonnan lisääntyessä on ilmennyt vastustusta sitä varten lain 8 §:n nojalla annettavien tietojen saamisessa. Jotta tietojen tehokas saanti turvattaisiin, pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan maatilahallitus voi velvoittaa asianomaisen sakon uhalla täyttämään kyseisen velvollisuuden. Toimenpide voidaan kohdistaa myös yhteisöön ja toiseen viranomaiseen. Päätökseen, jolla maatilahallitus on asettanut uhkasakon ei saisi erikseen hakea muutosta valittamalla. Sen sijaan päätökseen, jolla maatilahallitus on tuo-

minnut uhkasakon, haettaisiin muutosta lain 10 §:n nojalla korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

12 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa maatilahallitus valtuutettaisiin selvyyden vuoksi ilmoittamaan syyteharkintaan laissa tarkoitettu rikkomus. Tätä on pidettävä perusteltuna siksi, että ratkaisuvälillä lupa-asioissa kuuluu lain mukaan yleensä maatalouspiireille. Samalla maatilahallitukselle ehdotetaan lähinnä käytännöllisistä ja kohtuussyistä annettavaksi valta harkita vähäisten tai olosuhteet huomioon ottaen anteeksi annettavasta huomaamattomuudesta johtuneiden rikkomusten ilmoittamista syytteeseen. Sama koskisi rikkomusta, jonka on katsottava johtuneen ilmeisestä epätietoisuudesta tässä laissa tarkoitettun luvan tai oikeuden suhteen.

Menettämisseuraamusta ei pykälään ehdotettun uuden 3 momentin mukaan tulisi tuomita, jos sitä ei ole vaadittu viiden vuoden kuluessa hyödyn syntymisestä.

13 §. Maatilahallitus on ratkaissut kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun asetuksen (117/85) nojalla lain 13 §:ssä tarkoitettujen lupien peruuttamiset. Kun lupien myöntäminen on siirtynyt maatalouspiireihin, on tarkoituksenmukaista siirtää niille myös lupien peruuttamista koskevien ratkaisujen tekeminen. Lain 13 §:ään ehdotetaan lisättäväksi tässä tarkoituksessa uusi 5 momentti. Lain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettujen jalostus-, koe-, opetus- ja siitoskanaloita koskevat luvat peruuttaisi kuitenkin edelleenkin maatilahallitus.

15 §. Pykälän 1 momenttiin sisältyvää lain voimassaoloaikaa ehdotetaan jatkettavaksi yhdellä vuodella eli vuoden 1991 loppuun.

Voimaantulosäännös. Nautakarjatalousyritykselle nykyisen tai sitä aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnetyn luvan tulisi ehdotettun muutoksen jälkeen koskea vastaavaa määrää yli kahdeksan kuukauden ikäisiä muita nautaeläimiä kuin lypsy- tai emolehmiä. Myös sellaisella nautakarjatalousyrityksen harjoittajalla, jolla on ennen ehdotettua muutosta ollut oikeus ilman erikseen myönnettyä lupaa pitää tietty määrä sanottuja nautaeläimiä, tulisi lainmuutoksen jälkeen olla oikeus pitää vastaava määrä kyseisiä yli kahdeksan kuukauden ikäisiä nautaeläimiä. Asiasta ehdotetaan otettavaksi maininta voimaantulosäännöksen 2 momenttiin.

Voimaantulosäännöksen 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että 4 a §:n 2 momen-

tissa tarkoitettujen yhteisöjen laillinen laajuus olisi vahvistettava asetuksella lähemmin säädettävässä määräajassa.

Voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaan tulisi 12 §:n 2 ja 3 momenttia soveltaa myös ennen lain voimaantuloa samoin kuin aikaisempien kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annettujen lakien ja sika- ja kanataloustuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain aikana tapahtuneisiin tai alkaneisiin rikkomuksiin.

2. Voimaantulo

Lainmuutokset ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian niiden tultua hyväksytyiksi ja vahvistetuiksi.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa 28 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (1011/84) 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentin 1 kohta, 4 §:n 5 momentti, 5 §, 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 15 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti ja 15 §:n 1 momentti 6 päivänä maaliskuuta 1987 annetussa laissa (239/87) sekä 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentin 1 kohta, 4 §:n 5 momentti, 5 §, 6 §:n 2 momentti ja 8 §:n 1 momentti 31 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1314/87), sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 6 päivänä maaliskuuta 1987 annetussa laissa, uusi 3 momentti, 3 §:ään uusi 4 momentti, 8 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna edellä mainitulla 31 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla, uusi 5 momentti, 12 §:ään uusi 2 ja 3 momentti ja 13 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla (1337/87), uusi 5 momentti sekä lakiin uusi 4 a ja 4 b § seuraavasti:

1 §

Tätä lakia ei sovelleta nautakarjatalousyritykseen, jossa harjoitetaan yksinomaan emolehmiin perustuvaa nautanlihan tuotantoa.

Tätä lakia sovellettaessa on 4 §:ssä tarkoitettua rehuomavaraisuusvaatimusta laskettaessa huomioon otettava kaikki yrityksessä harjoitettu sika- ja siipikarjatalous sekä lypsylehmät ja yli kahdeksan kuukauden ikäiset muut nautaeläimet kuin emolehmät.

2 §

Ilman maatalouspiirin lupaa ei saa ryhtyä harjoittamaan tai laajentamaan:

1) nautakarjatalousyritystä, jossa on enemmän kuin 30 yli kahdeksan kuukauden ikäistä muuta nautaeläintä kuin lypsy- tai emolehmää;

Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää sellaisen nautakarja-, sika-, tai kanatalousyrityksen harjoittamista varten, jossa on enemmän kuin 120 edellä 1 momentissa tarkoitettua nautaeläintä

tai enemmän kuin 400 edellä 1 momentissa tarkoitettua sikaa taikka enemmän kuin 4 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa.

3 §

Lupa voidaan myöntää yksityiselle ja yhtymälle vain yhden yrityksen pitämiseen. Yritys voi käsittää yhden tai useampia tuotantosuuntia. Maatilalla ei saa luvatta aloittaa tai laajentaa toista kotieläinyritystä niin, että tuotannon laajuus yhteenlaskettuna tilalla ennestään olevan yrityksen laillisen laajuuden kanssa edellyttäisi 2 §:n 1 momentin mukaista lupaa.

Maatilalla tarkoitetaan tässä laissa yhden tai useamman tilan, tilanosan tai alueen muodostamaa peltoa ja kotieläinrakennuksen tai -rakennuksia käsittävää maatalotaloudellista kokonaisuutta, jota hallitsee:

- 1) yksityinen viljelijä;
- 2) yhdessä tai sen eri osilta puoliset;

3) yhdessä tai sen eri osilta vanhemmat tai toinen vanhemmista ja lapsi tai lapset; taikka
 4) yhteiseen lukuun muut henkilöt taikka yhteisö.

4 §

Lupa voidaan myöntää vain sellaisen 2 §:ssä tarkoitetun yrityksen harjoittamista varten, jota hoidetaan pääasiassa yksityisen viljelijän ja hänen perheensä työllä maatilalla, jolla viljelijä asuu ja jolta on mahdollisuus saada yrityksen rehuntarpeesta vähintään kaksi kolmasosaa, milloin kysymys on:

1) nautakarjatalousyrityksestä, jossa on enintään 60 edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua nautaeläintä;

Edellä 1 momentissa mainitun tilakokoa ja työn käyttöä sekä 1, 2 ja 3 momentissa mainittujen rehunsaantia koskevien vaatimusten ja 2 §:n 2 momentissa mainitun kiellon estämättä voi maatalouspiiri myöntää luvan, mikäli tilan peltoalan vähäisyydestä tai merkittävästä vähenemisestä taikka näihin rinnastettavasta syystä ei muuta johdu, maatilalla laillisesti harjoitetun yrityksen jatkamiseen vakiintuneessa laajuudessa yritystoiminnan harjoittajan vaihduttua. Tilakokoa ja työn käyttöä koskevasta vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa vain silloin, kun kysymys on sukupolvenvaihdoksesta tai siihen verrattavasta luovutuksesta.

4 a §

Edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun kotieläinyrityksen harjoittajalla, jolle ei ole myönnetty lupaa tai lupa-asiaassa annetussa päätöksessä todettu asianmukaista oikeutta, on oikeus hakemuksesta saada maatalouspiiriltä ratkaisu siitä, missä laajuudessa yritystä saadaan laillisesti harjoittaa. Jollei sanottua laajuutta voida luotettavasti määritellä verotusta, maatalouslomitusta ja kirjanpitoa koskevien asiakirjojen sekä muiden saatavissa olevien selvitysten ja tietojen perusteella, maatalouspiiri voi vahvistaa kyseisen laajuuden yrityksen olosuhteet huomioon ottaen kohtuulliseksi arvioimansa mukaisesti.

Maatalouspiiri voi tarvittaessa myös omasta aloitteestaan ja asianosaista kuultuaan vahvistaa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla yrityksen laillisen laajuuden. Maatalouspiirin on aina vahvistettava sanottu laajuus osakeyhtiölle, kommandiittiyhtiölle, avoimelle yhtiölle ja osuuskunnalle.

4 b §

Milloin yhtiölle tai osuuskunnalle on 4 a §:n nojalla vahvistettu laillinen laajuus ja sen jälkeen yli puolet osakeyhtiön osakkeista muun saannon kuin perinnön tai testamentin vuoksi on vaihtanut omistajaa taikka yli puolet kommandiittiyhtiön tai avoimen yhtiön yhtiömiehistä tai osuuskunnan jäsenistä on vaihtunut, on edellytyksenä yhteisön harjoittaman kotieläinyrityksen jatkamiseen vahvistetussa laajuudessa, että maatalouspiiri myöntää siihen yrityksen hakemuksesta luvan. Yhtiö tai osuuskunta on lupaa hakiessaan ja pyynnöstä muutoinkin velvollinen antamaan maatalouspiirille tiedot osakkuuksista ja niiden muutoksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa on sen estämättä, mitä muualla tässä laissa on säädetty, myönnettävä edellyttäen:

1) että yritystä hoidetaan pääasiassa osakkaina, yhtiömiehinä tai jäseninä olevien luonnollisten henkilöiden tai heidän perheenjäsentensä työllä; sekä

2) että ainakin joku 1 kohdassa tarkoitetuista yrityksen hoitoon osallistuva asuu yrityksen sijaintipaikalla tai sen läheisyydessä sekä omistaa yksin tai yhdessä perheenjäsentensä ja muiden edellä tarkoitetuista tavoin työhön osallistuvien ja asuvien henkilöiden kanssa vähintään kolmanneksen yhtiön osakkeista taikka vastaavasti edustaa yksin tai yhdessä edellä tarkoitettujen henkilöiden kanssa vähintään kolmanneksen, yhtiöosuuksien tai osuuskunnan jäsenten määräästä.

Jos yhtiö tai osuuskunta purkautuu, on yrityksen jatkamisen edellytyksenä, että uusi yrittäjä saa tässä laissa tarkoitetun luvan. Entisen osakkaan toimesta perustettavalle jatkavalle yritykselle lupa voidaan tällöin myöntää soveltuvin osin 2 momentissa säädettyä edellytyksin.

5 §

Tässä laissa tarkoitettu luvan nautakarja-, sika- tai siipikarjatalousyrityksen perustamiseen tai laajentamiseen saa maatalouspiiri myöntää ennen 1 päivää tammikuuta 1991 vain:

1) yrityksen harjoittajan kuolin- tai konkursipesälle;

2) yrityksen omistajaksi perintöoikeudellisen saannon kautta tullee henkilöille;

3) kun yrityksen ostajana on myyjän puoliso tai henkilö, joka perintökaaren (40/65) 2 luvun mukaan voisi periä myyjän, taikka myyjän ottolapsi tai kasvattilapsi taikka tällaisen henkilön puoliso; taikka

4) kun kysymyksessä on maatalousyrittäjien eläkelain 6 b §:n 7 momentin mukainen sukupolvenvaihdos.

Lupa saadaan 1 momentissa mainituissa tapauksissa myöntää yrityksen jatkamiseen enintään entisessä laajuudessa.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, voidaan lupa myöntää:

1) sellaisen sikatalousyrittäjien harjoittamiseen tai laajentamiseen, jossa tulee olemaan enintään 20 emakkoa ja samalla enintään yksi yli kahdentoista viikon ikäinen muu sika emakkoa kohden edellyttäen, ettei tilalla harjoiteta muuta tässä laissa tarkoitettua kotieläintuotantoa kotitarvetta laajemmin;

2) enintään 60 edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua nautaeläintä käsittävän yrityksen perustamiseen tai laajentamiseen maatilalain 74 §:n 2 momentin mukaisella rakentamisavustusalueella; sekä

3) erityisistä syistä maatilalla laillisesti harjoitetun yrityksen jatkamiseen enintään entisessä laajuudessa yritystoiminnan harjoittajan vaihduttua muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Siitä, milloin tässä laissa tarkoitettu lupa nautakarja-, sika- tai siipikarjatalousyrittäjien perustamiseen tai laajentamiseen voidaan myöntää ennen 1 päivää tammikuuta 1991 muissa kuin 1 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, päättää valtioneuvosto vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Valtioneuvoston tulee tällöin ottaa huomioon kotieläintuotannon kehitys ja vallitseva markkinatilanne. Valtioneuvosto voi samalla määrätä, että lupia voidaan muissa kuin 1 ja 3 momentin tapauksissa myöntää vain tietyn yhteismäärän puitteissa. Valtioneuvosto määrää myös ne perusteet, joiden mukaan tuottajalle voidaan myöntää lupa tuotantosuunnan vaihtamiseen, ja ne perusteet, jotka ovat rehuomavaraisuuden osalta edellytyksenä luvan myöntämiseen tuotantosuunnan vaihtamisen yhteydessä. Lupa tuotantosuunnan vaihtamiseen voidaan myöntää kokonaan tai osittain ja luvan myöntää maatalouspiiri. Valtioneuvosto voi kuitenkin määrätä, että sen erikseen määräämissä tapauksissa luvan tuotantosuunnan vaihtamiseen myöntää maatilahallitus.

6 §

Yksityisen viljelijän katsotaan täyttävän 4 §:n 1 momentissa säädetyn maatilalla asu-

mista tarkoitettavan vaatimuksen myös silloin, kun hän asuu maatalan välittömässä läheisyydessä tai kun hänen poissaolonsa siltä on luonteeltaan tilapäistä. Yhtymän osalta katsotaan 4 §:n 4 momentissa tarkoitettua asumista koskevan vaatimuksen täyttyvän silloin, kun ainakin joku yhtymän osakkaista asuu yrityksen toimipaikan tai maatilansa välittömässä läheisyydessä ja muut osakkaat niin lähellä yritystä, että he voivat osallistua työhön sillä, tai kun osakkaan poissaolo kyseiseltä asuinpaikaltaan on luonteeltaan tilapäistä. Laskettaessa, voidaanko viljelijän maatilalta tai osakkaiden mautiloilta saada 4 §:n 1, 2 ja 3 momentissa tarkoitettu osa yrityksen rehunnasta, ei maatilalla katsota kuuluvaksi sellaista vuokrasopimuksen nojalla hallittua peltoa, jonka jäljellä oleva vuokra-aika lupaa haettaessa on vähemmän kuin kolme vuotta.

8 §

Maatalouspiirin ja maatilahallituksen edustajalla sekä kunnan maataloussihteerillä ja maatalouslautakunnan puheenjohtajalla on oikeus tarkastaa asianomaiset tuotantolaitokset. Heille on vaadittaessa annettava ne tiedot, jotka ovat tarpeen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännöksiä ja määräyksiä noudattamisen valvonnassa.

Mikäli 1 tai 2 momentissa säädettyä velvollisuutta antaa tietoja ei noudateta, voi maatilahallitus velvoittaa asianomaisen sakon uhalla täyttämään kyseisen velvollisuuden. Uhkasakon asettamista koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

12 §

Ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan tekee maatilahallitus. Maatilahallitus voi jättää ilmoituksen tekemättä sellaisen rikkomuksen johdosta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä.

Rikkomuksen tuottamaa hyötyä ei saa tuomita menetetyksi, jos sitä ei ole vaadittu viiden vuoden kuluessa hyödyn syntymisestä.

13 §

Luvan peruuttaa maatalouspiiri. Edellä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua luvan peruuttamista kuitenkin maatilahallitus.

15 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1985 ja se on voimassa vuoden 1991 loppuun. Tällä lailla kumotaan kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa 30 päivänä joulukuuta 1981 annettu laki (1080/81) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Milloin nautakarjatalousyrityksen harjoittajalle on ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty lupa tietylle määrälle muita nautaeläimiä kuin lypsy- tai emolehmiä tai jos hänellä on ollut oikeus ilman erikseen myönnettyä lupaa

pitää tietty määrä sanottuja eläimiä, koskee myönnetty lupa ja oikeus tämän lain voimaantulon jälkeen vastaavaa määrää yli kahdeksan kuukauden ikäisiä kyseisiä nautaeläimiä.

Tämän lain 4 a §:n 2 momentissa tarkoitettun yhteisön laillinen laajuus on vahvistettava asetuksella lähemmin säädettävässä määräajassa.

Tämän lain 12 §:n 2 ja 3 momenttia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa samoin kuin aikaisempien kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annettujen lakien (996/79 ja 1080/81) ja sika- ja kanataloustuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain (302/75) aikana tapahtuneisiin tai alkaneisiin rikkomuksiin.

Helsingissä 28 päivänä huhtikuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo T. Pohjala*

Laki

kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa 28 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (1011/84) 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentin 1 kohta, 4 §:n 5 momentti, 5 §, 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 15 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti ja 15 §:n 1 momentti 6 päivänä maaliskuuta 1987 annetussa laissa (239/87) sekä 2 §:n 1 momentin 1 kohta, 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentin 1 kohta, 4 §:n 5 momentti, 5 §, 6 §:n 2 momentti ja 8 §:n 1 momentti 31 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1314/87), sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 6 päivänä maaliskuuta 1987 annetussa laissa, uusi 3 momentti, 3 §:ään uusi 4 momentti, 8 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna edellä mainitulla 31 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla, uusi 5 momentti, 12 §:ään uusi 2 ja 3 momentti ja 13 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 31 päivänä joulukuuta 1987 annetulla lailla (1337/87), uusi 5 momentti sekä lakiin uusi 4 a ja 4 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Tätä lakia sovellettaessa ei yrityksissä olevia lypsy- tai emolehmiä oteta huomioon muilta osin kuin harkittaessa täytyvätkö yrityksen osalta 4 §:ssä säädetyt luvan saamisen edellytyksenä olevat rehuomavaraisuusvaatimukset.

1 §

Tätä lakia *ei sovelleta nautakarjatalousyrittäjyteen, jossa harjoitetaan yksinomaan emolehmiin perustuvaa nautanlihantuotantoa.*

Tätä lakia sovellettaessa on 4 §:ssä tarkoitettua rehuomavaraisuusvaatimusta laskettaessa huomioon otettava kaikki yrityksessä harjoitettu sika- ja siipikarjatalous sekä lypsylehmät ja yli kahdeksan kuukauden ikäiset muut nautaeläimet kuin emolehmät.

2 §

Ilman maatalouspiirin lupaa ei saa ryhtyä harjoittamaan tai laajentamaan:

1) nautakarjatalousyrittäjästä, jossa on enemmän kuin 30 nautaeläintä;

1) nautakarjatalousyrittäjästä, jossa on enemmän kuin 30 *yli kahdeksan kuukauden ikäistä muuta nautaeläintä kuin lypsy- tai emolehmää;*

Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää sellaisen nautakarja-, sika-, tai kanatalousyrittäjän harjoittamista varten, jossa on enemmän kuin 120 nautaeläintä tai enemmän kuin 400 edellä 1 momentissa tarkoitettua sikaa taikka enemmän kuin 4 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa.

Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää sellaisen nautakarja-, sika-, tai kanatalousyrittäjän harjoittamista varten, jossa on enemmän kuin 120 *edellä 1 momentissa tarkoitettua* nautaeläintä tai enemmän kuin 400 edellä 1 momentissa tarkoitettua sikaa taikka enemmän kuin 4 000 tuotantoiässä olevaa munivaa kanaa.

3 §

Lupa voidaan myöntää yksityiselle ja yhtiölle vain yhden yrityksen pitämiseen.

3 §

Lupa voidaan myöntää yksityiselle ja yhtiölle vain yhden yrityksen pitämiseen. *Yritys*

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

voi käsittää yhden tai useampia tuotantosuuntia. Maatilalla ei saa luvatta aloittaa tai laajentaa toista kotieläinyritystä niin, että tuotannon laajuus yhteenlaskettuna tilalla ennestään olevan yrityksen laillisen laajuuden kanssa edellyttäisi 2 §:n 1 momentin mukaista lupaa.

Maatilalla tarkoitetaan tässä laissa yhden tai useamman tilan, tilanosan tai alueen muodostamaa peltoa ja kotieläinrakennuksen tai -rakennuksia käsittävää maatilataloudellista kokonaisuutta, jota hallitsee:

- 1) yksityinen viljelijä;
- 2) yhdessä tai sen eri osilta puoliset;
- 3) yhdessä tai sen eri osilta vanhemmat tai toinen vanhemmista ja lapsi tai lapset; taikka
- 4) yhteiseen lukuun muut henkilöt taikka yhteisö.

4 §

Lupa voidaan myöntää vain sellaisen 2 §:ssä tarkoitetun yrityksen harjoittamista varten, jota hoidetaan pääasiassa yksityisen viljelijän ja hänen perheensä työllä maatilalla, jolla viljelijä asuu ja jolta on mahdollisuus saada yrityksen rehuntarpeesta vähintään kaksi kolmasosaa, milloin kysymys on:

1) nautakarjatalousyrityksestä, jossa on enintään 60 nautaeläintä;

1) nautakarjatalousyrityksestä, jossa on enintään 60 edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua nautaeläintä;

Edellä 1 momentissa mainitun tilakokoa ja työn käyttöä sekä 1, 2 ja 3 momentissa mainittujen rehunsaantia koskevien vaatimusten ja 2 §:n 2 momentissa mainitun kiellon estämättä voi maatalouspiiri myöntää luvan, jollei erityisistä syistä muuta johdu, maatilalla laillisesti harjoitetun yrityksen jatkamiseen entisessä laajuudessa yritystoiminnan harjoittajan vaihduttua. Tilakokoa ja työn käyttöä koskevasta vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa vain silloin, kun kysymys on sukupolvenvaihdoksesta.

Edellä 1 momentissa mainitun tilakokoa ja työn käyttöä sekä 1, 2 ja 3 momentissa mainittujen rehunsaantia koskevien vaatimusten ja 2 §:n 2 momentissa mainitun kiellon estämättä voi maatalouspiiri myöntää luvan, mikäli tilan peltoalan vähäisyydestä tai merkittävästä vähenemisestä taikka näihin rinnastettavasta syystä ei muuta johdu, maatilalla laillisesti harjoitetun yrityksen jatkamiseen vakiintuneessa laajuudessa yritystoiminnan harjoittajan vaihduttua. Tilakokoa ja työn käyttöä koskevasta vaatimuksesta voidaan kuitenkin poiketa vain silloin, kun kysymys on sukupolvenvaihdoksesta tai siihen verrattavasta luovutuksesta.

4 a §

Edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun kotieläinyrityksen harjoittajalla, jolle ei ole myönnetty lupaa tai lupa-asiassa annettussa päätöksessä todettu asianmukaista oikeutta, on oikeus hakemuksesta saada maatalouspiiriltä ratkaisu siitä, missä laajuudessa yritystä saadaan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

laillisesti harjoittaa. Jollei sanottua laajuutta voida luotettavasti määritellä verotusta, maatalouslomitusta ja kirjanpitoa koskevien asiakirjojen sekä muiden saatavissa olevien selvitysten ja tietojen perusteella, maatalouspiiri voi vahvistaa kyseisen laajuuden yrityksen olosuhteet huomioon ottaen kohtuulliseksi arvioimansa mukaisesti.

Maatalouspiiri voi tarvittaessa myös omasta aloitteestaan ja asianosaista kuultuaan vahvistaa 1 momentissa tarkoitettulla tavalla yrityksen laillisen laajuuden. Maatalouspiirin on aina vahvistettava sanottu laajuus osakeyhtiölle, kommandiittiyhtiölle, avoimelle yhtiölle ja osuuskunnalle.

4 b §

Milloin yhtiölle tai osuuskunnalle on 4 a §:n nojalla vahvistettu laillinen laajuus ja sen jälkeen yli puolet osakeyhtiön osakkeista muun saannon kuin perinnön tai testamentin vuoksi on vaihtanut omistajaa taikka yli puolet kommandiittiyhtiön tai avoimen yhtiön yhtiömiehistä tai osuuskunnan jäsenistä on vaihtunut, on edellytyksenä yhteisön harjoittaman kotieläinyrityksen jatkamiseen vahvistetussa laajuudessa, että maatalouspiiri myöntää siihen yrityksen hakemuksesta luvan. Yhtiö tai osuuskunta on lupaa hakiessaan ja pyynnöstä muutoinkin velvollinen antamaan maatalouspiirille tiedot osakkuuksista ja niiden muutoksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa on sen estämättä, mitä muualla tässä laissa on säädetty, myönnettävä edellyttäen:

1) että yritystä hoidetaan pääasiassa osakkaina, yhtiömiehinä tai jäseninä olevien luonnollisten henkilöiden tai heidän perheenjäsentensä työllä; sekä

2) että ainakin joku 1 kohdassa tarkoitetuin tavoin yrityksen hoitoon osallistuva asuu yrityksen sijaintipaikalla tai sen läheisyydessä sekä omistaa yksin tai yhdessä perheenjäsentensä ja muiden edellä tarkoitetuin tavoin työhön osallistuvien ja asuvien henkilöiden kanssa vähintään kolmanneksen yhtiön osakkeista taikka vastaavasti edustaa yksin tai yhdessä edellä tarkoitettujen henkilöiden kanssa vähintään kolmannesta, yhtiöosuuksien tai osuuskunnan jäsenten määrästä.

Jos yhtiö tai osuuskunta purkautuu, on yrityksen jatkamisen edellytyksenä, että uusi yrittäjä saa tässä laissa tarkoitettun luvan. Entisen osakkaan toimesta perustettavalle jatkavalle

Voimassa oleva laki

5 §

Tässä laissa tarkoitettun luvan nautakarja-, sika- ja siipikarjatalousyrityksen perustamiseen tai laajentamiseen saa maatalouspiiri myöntää ennen 1 päivää tammikuuta 1990 vain yrityksen harjoittajan kuolin- tai konkurssipesälle, yrityksen omistajaksi perintöoikeudellisen saannon kautta tullee henkilöille, tai kun yrityksen ostajana on myyjän puoliso tai henkilö, joka perintökaaren (40/65) 2 luvun mukaan voisi periä myyjän, myyjän ottolapsi tai kasvattilapsi taikka tällaisen henkilön puoliso, taikka kun kysymyksessä on maatalousyrittäjien eläkelain 6 b §:n 7 momentin mukainen sukupolvenvaihdos. Lupa saadaan sanotuissa tapauksissa myöntää yrityksen jatkamiseen enintään entisessä laajuudessa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, saadaan lupa myöntää enintään 60 nautaeläintä käsittävän yrityksen perustamiseen tai laajentamiseen maatilalain 74 §:n 2 momentin (351/83) mukaisella rakentamisavustusalueella sekä erityisistä syistä myös maatilalla laillisesti harjoitetun yrityksen jatkamiseen enintään entisessä laajuudessa yritystoiminnan harjoittajan vaihduttua muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Siitä, milloin tässä laissa tarkoitettu lupa nautakarja-, sika- tai siipikarjatalousyrityksen perustamiseen tai laajentamiseen voidaan myöntää ennen 1 päivää tammikuuta 1990 muissa kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, päättää valtioneuvosto vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Valtioneuvoston tulee tällöin ottaa huomioon kotieläintuotannon kehitys ja vallitseva markkinatilanne. Valtioneuvosto voi samalla määrätä, että lupia

Ehdotus

yritykselle lupa voidaan tällöin myöntää soveltuvin osin 2 momentissa säädetyin edellytyksin.

5 §

Tässä laissa tarkoitettun luvan nautakarja-, sika- tai siipikarjatalousyrityksen perustamiseen tai laajentamiseen saa maatalouspiiri myöntää ennen 1 päivää tammikuuta 1991 vain:

1) yrityksen harjoittajan kuolin- tai konkurssipesälle;

2) yrityksen omistajaksi perintöoikeudellisen saannon kautta tullee henkilöille;

3) kun yrityksen ostajana on myyjän puoliso tai henkilö, joka perintökaaren (40/65) 2 luvun mukaan voisi periä myyjän, taikka myyjän ottolapsi tai kasvattilapsi taikka tällaisen henkilön puoliso; taikka

4) kun kysymyksessä on maatalousyrittäjien eläkelain 6 b §:n 7 momentin mukainen sukupolvenvaihdos.

Lupa saadaan 1 momentissa mainituissa tapauksissa myöntää yrityksen jatkamiseen enintään entisessä laajuudessa.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, voidaan lupa myöntää:

1) sellaisen sikatalousyrityksen harjoittamiseen tai laajentamiseen, jossa tulee olemaan enintään 20 emakkoa ja samalla enintään yksi yli kahdentoista viikon ikäinen muu sika emakkoa kohden edellyttäen, ettei tilalla harjoiteta muuta tässä laissa tarkoitettua kotieläintuotantoa kotitarvetta laajemmin;

2) enintään 60 edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua nautaeläintä käsittävän yrityksen perustamiseen tai laajentamiseen maatilalain 74 §:n 2 momentin mukaisella rakentamisavustusalueella; sekä

3) erityisistä syistä maatilalla laillisesti harjoitetun yrityksen jatkamiseen enintään entisessä laajuudessa yritystoiminnan harjoittajan vaihduttua muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Siitä, milloin tässä laissa tarkoitettu lupa nautakarja-, sika- tai siipikarjatalousyrityksen perustamiseen tai laajentamiseen voidaan myöntää ennen 1 päivää tammikuuta 1991 muissa kuin 1 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, päättää valtioneuvosto vuosittain tammikuun loppuun mennessä. Valtioneuvoston tulee tällöin ottaa huomioon kotieläintuotannon kehitys ja vallitseva markkinatilanne. Valtioneuvosto voi samalla määrätä, että lupia

Voimassa oleva laki

voidaan muissa kuin 1 ja 2 momentin tapauksissa myöntää vain tietyn yhteismäärän puitteissa. Valtioneuvosto määrää myös ne perusteet, joiden mukaan tuottajalle voidaan myöntää lupa tuotantosuunnan vaihtamiseen, ja ne perusteet, jotka ovat rehuomavaraisuuden osalta edellytyksenä luvan myöntämiseen tuotantosuunnan vaihtamisen yhteydessä. Lupa tuotantosuunnan vaihtamiseen voidaan myöntää kokonaan tai osittain. Kyseisen luvan myöntää maatalouspiiri. Valtioneuvosto voi kuitenkin määrätä, että sen erikseen määräämissä tapauksissa *kyseisen* luvan myöntää maatilahallitus.

6 §

Yksityisen viljelijän *sekä yhtymän osakkaan* katsotaan täyttävän 4 §:n 1 momentissa säädetyn maatilalla asumista tarkoittavan vaatimuksen myös silloin, kun hän asuu maatilän välittömässä läheisyydessä tai kun hänen poissaolonsa siltä on luonteeltaan tilapäistä. Laskettaessa, voidaanko viljelijän maatilalta tai osakkaiden maatioilta saada 4 §:n 1, 2 ja 3 momentissa tarkoitettu osa yrityksen rehutarpeesta, ei maatilaan katsota kuuluvaksi sellaista vuokrasopimuksen nojalla hallittua peltoa, jonka jäljellä oleva vuokra-aika lupaa haettaessa on vähemmän kuin kolme vuotta.

8 §

Maatalouspiirin ja maatilahallituksen edustajalla on oikeus tarkastaa asianomaiset tuotantolaitokset. Hänelle on vaadittaessa annettava ne tiedot, jotka ovat tarpeen sen selvomiseksi, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan.

Ehdotus

voidaan muissa kuin 1 ja 3 momentin tapauksissa myöntää vain tietyn yhteismäärän puitteissa. Valtioneuvosto määrää myös ne perusteet, joiden mukaan tuottajalle voidaan myöntää lupa tuotantosuunnan vaihtamiseen, ja ne perusteet, jotka ovat rehuomavaraisuuden osalta edellytyksenä luvan myöntämiseen tuotantosuunnan vaihtamisen yhteydessä. Lupa tuotantosuunnan vaihtamiseen voidaan myöntää kokonaan tai osittain *ja* luvan myöntää maatalouspiiri. Valtioneuvosto voi kuitenkin määrätä, että sen erikseen määräämissä tapauksissa luvan *tuotantosuunnan vaihtamiseen* myöntää maatilahallitus.

6 §

Yksityisen viljelijän katsotaan täyttävän 4 §:n 1 momentissa säädetyn maatilalla asumista tarkoittavan vaatimuksen myös silloin, kun hän asuu maatilän välittömässä läheisyydessä tai kun hänen poissaolonsa siltä on luonteeltaan tilapäistä. *Yhtymän osalta katsotaan 4 §:n 4 momentissa tarkoitettua asumista koskevan vaatimuksen täyttyvän silloin, kun ainakin joku yhtymän osakkaista asuu yrityksen toimipaikan tai maatilansa välittömässä läheisyydessä ja muut osakkaat niin lähellä yritystä, että he voivat osallistua työhön sillä, tai kun osakkaan poissaolo kyseiseltä asuinpaikaltaan on luonteeltaan tilapäistä.* Laskettaessa, voidaanko viljelijän maatilalta tai osakkaiden maatioilta saada 4 §:n 1, 2 ja 3 momentissa tarkoitettu osa yrityksen rehutarpeesta, ei maatilaan katsota kuuluvaksi sellaista vuokrasopimuksen nojalla hallittua peltoa, jonka jäljellä oleva vuokra-aika lupaa haettaessa on vähemmän kuin kolme vuotta.

8 §

Maatalouspiirin ja maatilahallituksen edustajalla *sekä kunnan maataloussihteerillä ja maatalouslautakunnan puheenjohtajalla* on oikeus tarkastaa asianomaiset tuotantolaitokset. *Heille* on vaadittaessa annettava ne tiedot, jotka ovat tarpeen *tämän lain ja sen nojalla annettujen säännöksien ja määräyksien noudattamisen valvonnassa.*

Mikäli 1 tai 2 momentissa säädettyä velvollisuutta antaa tietoja ei noudateta, voi maatilahallitus velvoittaa asianomaisen sakon uhalla

Voimassa oleva laki

Ehdotus

täyttämään kyseisen velvollisuuden. Uhkaskon asettamista koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

12 §

Ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetun rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan tekee maatilahallitus. Maatilahallitus voi jättää ilmoituksen tekemättä sellaisen rikkomuksen johdosta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä.

Rikkomuksen tuottamaa hyötyä ei saa tuomita menetetyksi, jos sitä ei ole vaadittu viiden vuoden kuluessa hyödyn syntymisestä.

13 §

Luvan peruuttaa maatalouspiiri. Edellä 2 §:n 3 momentissa tarkoitetun luvan peruuttaa kuitenkin maatilahallitus.

15 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1985 ja se on voimassa vuoden 1990 loppuun. Tällä lailla kumotaan kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa 30 päivänä joulukuuta 1981 annettu laki (1080/81) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

15 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1985 ja se on voimassa vuoden 1991 loppuun. Tällä lailla kumotaan kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa 30 päivänä joulukuuta 1981 annettu laki (1080/81) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Milloin nautakarjatalousyrityksen harjoittajalle on ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty lupa tietyille määrälle muita nautaeläimiä kuin lypsy- tai emolehmiä tai jos hänellä on ollut oikeus ilman erikseen myönnettyä lupaa pitää tietty määrä sanottuja eläimiä, koskee myönnetty lupa ja oikeus tämän lain voimaantulon jälkeen vastaavaa määrää yli kahdeksan kuukauden ikäisiä kyseisiä nautaeläimiä.

Tämän lain 4 a §:n 2 momentissa tarkoitettun yhteisön laillinen laajuus on vahvistettava asetuksella lähemmin säädettävässä määräajassa.

Tämän lain 12 §:n 2 ja 3 momenttia sovelletaan myös ennen lain voimaantuloa samoin kuin aikaisempien kotieläintuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa annettujen lakien (996/79 ja 1080/81) ja sika- ja kanataloustuotannon ohjaamisesta eräissä tapauksissa anne-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*tun lain (302/75) aikana tapahtuneisiin tai
alkaneisiin rikkomuksiin.*
